

BAKURUBASANNI

(nimoro 12 songs)

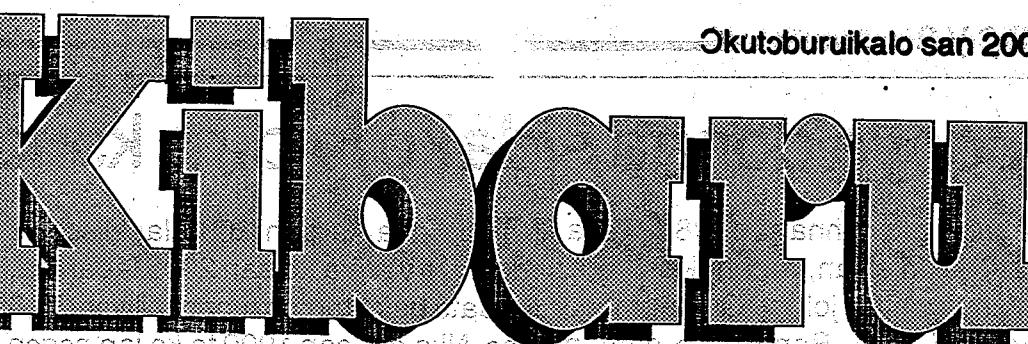
Mali kono = Dōrōme 300

Afrikī kono = Dōrōme 600

Jamana were = Dōrōme 1000

Kunnafonisaben bota kalo o kalo. BP: 24 Telefoni: 221-21-04. Bosola Bamako-Mali. San-34nan boko 417nan

Okutoburuukalo san 2006

www.kelloggs.com

Ofisi nemogoba kura ye taama ke a ka maraw kono

O fisi dinizineri nemogoba kura ye okutoburuukalo dōgokun folo ketaama na a ka mara kono: Masina, Nōnō, Mōlōdo, Ndebugu ani Kurumari. A ni cikelaw, tōnw, jekuluw ani cikelaw demebaga caman sigira ka kuma, ka nogor faamuya, ka jatemine ke san 2006-2007 kapaninata in kan. Hami ni jōre minnu tun b'a la, a selen kene kan, ka senefenw ye, a hakili sigira, k'a nimisi wasa. A y'a ye k'a fo senefenw cogoya ka ni Ofisi kono. A ye foro caman laje. Gosili be senna yōrō dōw la, dōw yōrō tilala o la fo ka turuli damine kokura. Waati kera salia, ntōnkunaninw tun bōra ka tijeninw damine, nka Ala eni falenfenw lakanabagawka wulikajow, n'oye (P.V) ye, olu kelela k'uban pewu. Fen minye sumanw ka bana suguya dōw ye, olu dōwfana tuny'ukurwbo, nka usilasala falenfenw ka dogotoro kelen ninnu fe. Geleyaw dōw be Ofisi kono, olu ye nemogoba kamanagan kosebe. O geleyaw ye : jibolidingew be ka geren cencenfu fe; bin juguw ni bagasun minnu be falen ka woyo ji kan, olu ka tijeni; Ofisi ka baarakeminen kōrēlen don fo k'a damateme, o kofe Ofisi ka baarakenafolo ka dōgo, a te laboli kēn hali dōnin. Ofisi demogoba kura y'anjiras cikelaw an'u demebagaw la, k'a b'as seko damajira ke ka nin geleyaw kela dōnin-dōnin fo k'u ban pewu Ofisi kono. Cikelaw y'u ka laniniw da nemogoba tulo kan. Senekedugukolo desera u la, fo yōrō kura caman ka laben u ye. U ka senekeminenw kōrōla k'u si ban, u nafa dōgoyara, fo u ka falen ni kuraw ye. Juru karilen be fan bee cikelaw kanna, saracogo t'a la. Ni cikelaw dun ma se ka juru sōro, a bena nogow ni minen kuraw sōro cogo di? Cikelaw da sera sirabako geleyaw

Malogosi be senna yōrō dōw la, dōw tilala fo ka turuli damine kokura

fana ma. Nōnō ni Jabali sira tijen don fo k'a damateme. Geleya minnu b'u kan u ka nakofenw feereli la an'u bayelemani fo ka taa se kuranko ni ji saniimanko ema, u ye tijenbeeđ nefōm nemogoba kura ye a k'udeme ka fura mōrōs u la.

Segu cikelaw ka soba demogowy u kan di ko u be Ofisi deme a ka se ka layiduwtiime. Ubenia malocikelaw ke to n ye, min b'a to u be se k'u ka baara lakana, k'a layiriwa an'u ka nafaw. Nemogoba Seyidu Idirisa Tarawele ni Ofisi baarakelaw fana sigira ka kuma. O

senfe, a y'a kōlsi ko baarakela caman fari fagalen don ka d'a kan jamana kōnōolu de sara ka dogoni bee ta ye. O bōlen k'o yen, sisō numan te, baarakeminen numan te. Nemogoba yelaiduta cikelaw ani Ofisi baarakelaw ye, u k'a don k'a fo, ale bēna baara ke jelenya la, bee lajelen ka sōro n'a ka hake lakanani n'u yiriwali kama. Fositen a ke bilan Ofisi kono dibidibi ni yuruguyurugula. Bee lajelen hakilila be nini ka baara ke n'o ye.

Amagire Ogobara Dolo
Mahamadu Konta

Nögoya donna sidako la dijə kono

Sidabana lakodonna san 1981. K'a ta o waati la fo sisan, a banakise yera mögo miliyon 65 joli la. Olu la, mögo miliyon 25 sara. Banakisetö caman fana be yen minnu a kalama k'u man kene.

San 2001, jamana yəremahoronyalenw ka tōnba ye lajeba sigi sen kan sidabana kələli kama, k'a nini a ka nəngiri ka bən ni san 2015 ye. Kabini o waatiw, la, bana jugu in ka tijenli dəgəyali daminəna.

Salon, sida ka mögo fagalen kera miliyon 2,8 ye. Aye mögəminnumine, o hake sera miliyon 4,1 ma. San 2003 ta dun tun ye mögo miliyon 4,8 ye. O b'a jira ko do be ka bo bana in ka tijenliwna. Banakisetöka ca Farafinna ka temə yərə bəs kan. O n'a ta bəs, a fanga be ka dəgəy, bawo jamana 6 sərəla. Farafinna minnu y'a jira ko nögoya donna kosebe sidako la olu fe yen.

Nka halibi baara toba be kə, bawo jamana yəremahoronyalenw ka tōnba bolofara min nəsinnen be sida kələli ma dijə kono, n'o de ye nin kibaruya

ninnu di a ka san 2006 laselisəben kono, o y'a jira ko san 2005 laban na, sidato hake tun be mögo miliyon 38,6 bo. Nka o ni san 1990 ta ka jan nəgon na, miliyon 70 nəgonna. Tijə don, fura jənjən ma sərə sida la folo, nka fura dəw dilanna minnu b'a nagasi, k'a balika mögo faga joona, ka caman bo a dimi na. O fura ninnu tun da gelən, wa u tun te sərə fana. Sisan, o fura ninnu be sərə dijə fan bəs. U be difubanabaatow ma. Faatanjamana na, sida nögoyalifura kera mögomiliyon 1,3 la, ka sərə san 2001 na, 240.000 dərənde sera k'a sərə. Dijə tōnba min nəsinnen be kənəyako ma, o ka lajini tun ye ka sida nögoyalifura lase mögo miliyon 3 ma san 2005 kono. O ma se ka sabati. Dijə bəs lajelen be ka je bi sida la; a sen kelen cəra ka bo a koro nka a ma bin folo. Ni fura jənjən ma sərə sida la, mögəw ka kan k'u fanga digi a kubenni kan, k'u yəre tanga a ma suguya bəs lajelen na, bawo a bəs fo ko banakunben ka fisa ni banafurakə ye.

Mahamadu Konta

Sida ye mögo miliyon 25 ni kə faga san 26 kono

Dijə seleke naani mögəw y'u ka lajə 16nanke Toronto, Kanadajamana na, san 2006 utikalo cəmance la. Mögo 20.000 nəgonna tun don, n'o ye dəgotərow, nininikəlaw, politikimögəw ani sida kəlebaa werew ye. Wulikajo minnu kera sida kələli la, lajə in daminəna n'o nafaw jirali ye.

Sida kələli daminəni bice, a dənna ko fen te ka fara sidato hake kan. Sida yəre sidənko folo kera Lamerikenjamana na cəw la, minnu be kafonogonya ke nəgon na. Dijə kono, sida fanga bonyali n'a dəgəyali be bəcə sigidaw cogoya anı mögəw jogow la. Mögo minnu labilalen be sida ye kosebe, olu ye musow, ni cəw ye minnu be kafonogonya ke u musonogonya walima u cənəgonya na yərekunfeerelaw ni kamalenbaw,

minnu be dərəgu pikiriw ke u yəre la, mögəbolilenw ka yəlema sigida wərew la ani kasoladew.

Dijə tōnba bolofara min nəsinnen be sidako ma, n'o ye «Onusida» ye, o y'a jira ko san 2005 banwaati y'a sərə sida banakise be mögo miliyon 38 ani 600.000 joli la. Azi gun sidato fanba be bo Endujamana na. Onusida ka koləsili la, Azi be Afiriki ne kosebe sidako la. Sida be jamana 11 minnu na Afiriki kono, nögoya b'a la ka don 6 ta la dəonin-dəonin. A fanga ka bon kosebe Afirikidisidi, sabula yen, mögo yənatige kəmə o kəmə, sida be 18 na. Afiriki sahra woroduguyanfan na, mögo kəmə o kəmə, sida be mögo 6 la. Dijə kuuru kaara la, mögo kəmə o kəmə, sida be mögo 1 na.

Dokala Yusufu Jara

Ni ji ma təpətə ka ne, jikodese be son ka ke
dijə kono

Dijə kono dəgəkunkərenkerənnən min be kəjikokan, olajeba kera Sitokolimu Suyedi jamana na.

Dənnibaaw ka ninini bora a kan, ko dijə jama b'a la ka caya cogoya min na, ni ji ma təpətə ka ne, jikodese be son ka kəyannisan 50 ce. An be waati min na, dənnibaa 700 ka bo dijə fan tan ni naani na, olu y'a jira ko san 5 temənen in na, mögo saba o saba, jikodese tun be mögo 1 na. Jikodese ka jugu Ositarali ni Siniwajamana na ninan, salon a tun be Enduw fe yen. U ka koləsili la halisa, jikodese ye suguya filə ye : jamana minnu be baara səbekərə kən'u ka jiw ye ka dantəmə, o be na ni dugujukorojiw ni bajiw jali ye. jikodese suguya filanan be jamanaw kan, se te minnu ye k'u ka yərəsanjiw ni bajiw laton nibaraziye k'u labaara u sago la, kasərəjintanya te.

N'iye jikodese jatemine, kəmesarada la 98 be bo hadamadenw yərew kewalew la, a to 2 ye Ala ka kə ye. An be waati min na, walasa i ka alikama kilo 1 sərə sənə na, fo i ka ji litiri 500 walima 4.000 don a la.

N'iye jikomakokəmesarada dijə kono, 74 be don sənə na, 18 be labaara iziniw fe, a to 8 ye minnijiw ni sokonəbaarakəjiw ye. Dijə mögo kuuru ye miliyari 6 ani miliyon 100 ye sisan, yanni san 2050 ce, a be se miliyari 8 walima miliyari 9 ma. Jiko jateminebaaw b'u sənsin ninjate ninnu kan, k'a nini jamanaw fe, u ka ji təpətə ka ne. Jamana minnu be baara səbekərə kən'u ka jiw ye ka dantəmə, olu ka jikodese fura ye a bəre benni ye, u ka baaraw ma, ka sənə ke ni sanjiye, ka sənəfənw dan minnumako təjicaman na anika barazi misənniñ jəuka fən səntaw kama. Jamanaw ka kan k'u ka politikiw nəsin ji təpətə kojuman mateliya la, walasa jikodese kana u ta u bolo ma.

Dokala Yusufu Jara

Senegali, mögo caman bë ka sara ta kasoro u të baara la goferenaman bolo

Kameruni ni Nizeri ani Mali temenen kofe, Senegali goferenaman fana ye segesegeli ke k'a ka baarakelaw hake don. A kolosira ko mögo caman bë ka sara ta kasoro u të baara la goferenaman bolo.

Nafolobatiñe dan tun don. Dow tun ye baara bila n'u yere ye. Banabaatow ni mögo deselenw fana tun b'a la. Minisiriso min nesinnen don kenyako ma, o y'a naniya zuluyekalo salen in na, k'a ka baarakela bëe jate mine u ka cakedaw la jamana fan bëe fe.

Segesegeliw y'a jira ko mögo caman bë ka sara caman ta kasoro u t'o baara ke. Kerenkerenneny la Senegali woroduguyanfan fe, Kolida min ni Dakaro ce ye kilometere 750 ye ani Tanbakunda min n'a ce ye kilometere 540 ye, a kolosira ko dogotoro 100 caman ye baara bila dakelen ye, kasoro u tun ye baarabila yamaruya jini waati kunkurunnin kono. O n'a ta bëe, olu tun b'a la k'u ka saraw ta k'u to baaraw la Dakaro kenyereye dogotorosow la.

San 2005 banwaati la, Senegali kalanko minisiri fana tun ye segesegeli ke k'a ka baarakelaw hake don. Olu kuuru mögo 60.000 la, ne ma da mögo 2.132 kan; kasoro u caman kalosara b'a ta 16.000 la ka se 48.000 ma. Mafaka Ture min ye Senegali kalanko minisiriso ka baarakelaw jateminebaa ye, o ye nin kunnafoñi in di.

Yuuruguyurugu kecogo ka ca jamana kono. Baarakela mana bana sarati do kono a ka sara te tige. N'o sarati dafara kasoro a ma kenyaya ka baara damine, a bolo be bo forobabaara la. A kolosira ko banabaato caman k'o sarati be dafa, u nemogow te son k'o kunnafoñi lase. Baarakela dow ye

yamaruya jini waati kono ka taa baara ke jamana werew la. Olu ma segin tuguni u ka saraw fana ma tige.

Kunnafoñi minnu bora baarakelaw hake donni na ka lase jama ma, olu ye jamanadenw tooro kosebe; sabula u ye goferenaman jalaki. Senegali, goferenaman ka baarakela kuuru mögo 83.000 tilalen 3 ye, fila bë baara ke kenyako ni kalanko minisirisow togo la. A bë fo u ka jama ka ca kasoro mögo caman bë sara olu të baara la bilen. bëe b'a fo ko baara numan te ka ke minisiriso fila ninnu mögöw fe. Amadu Sali ye kenyereye baarakela ye Dakaro, ale y'a jira ko goferenamanbaarakelaw te baarakelaw ye, k'o dogolen te mögo sila.

Mögöw bolo nin yuruguyuruguwale ninnu kuntaala te janya ni segesegeli be tugü cakedaw la ani k'u kebaaw jangi. Mögo minnu nesinnen don sarako ma, o do y'a jira ko ni baarakela kura tara goferenaman fe, a yere be taa a tali yamaruyasëben jira Senegali sarako nemogoyaso la n'o ye terezori» ye. Terezori be soro k'a ka sara fara a ka minisiriso saraw kan. N'a ka di a ye, a b'a jini a ka minisiriso fe o k'a ka sara ci a sagolabanki la.

Ni kolosili ma tugü baarakelaw ko, caman bë wari mine k'a dun kasoro u të baara la. Mafaka Ture ka fo la, o tenu ke tuguni, sabula ne ma da baarakela minnu kan segesegeli senfe, ale y'olu sarali dabila. Nka a y'a jira ko bëe n'a joyoro don baara la. A bë se ka ke do t'a joyoro fa konuman. Joyoro yelemañ yere be se ka ye a la. Yuruguyuruguwale ninnu kera sababu ye ka miliyari caman kumaniya jamana ma. Benuwa Koli min tilala kalan na

nk'a ma baara soro fölo, o y'a jira k'o wari in tun na se k'olu bolo don baara la.

Afiriki jamana caman bë waleya jugu in ke. San 2006 in zuwenkalo la, Nizeri goferenaman y'a lase kunnafoñi jenseñyoro bëe la, ko miliyari 4 ani miliyari 600 taara woyo fe mögo gansanw na. Mali la, segesegeli do y'a jira san 2006 feburuyekalo la, ko baarakela fu 3000 pogonna sarala zanwuyekalo la, kasoro ne ma da u kan, u të baara la goferenaman bolo. San 2006 zuwenkalo la fana mögo fu 4000 kolosira Kameruni taw cela. O kera sababu ye ka miliyari 5 tije olu ka goferenaman ye.

Baarakelaw hake jatamine min be ke Afiriki kono, o ye bankimunjali ni wari bëreben cakeda «FMI» ka lanini ye. N'o ma matarafa ka ne, u b'u ka deme tige Afiriki goferenamanw na. Banki munjali ni «FMI» ka lanini in bëna ke sababu numan ye jamana caman ma; sabula minnu be baara la, olu b'a la ka koro, kura dun te ka ta. O de koson denmisewn be k'u ni fili tungafetaa nofe.

Mamadu Bineta Dokala Yusufu Jara

Kunnafoñi surunw

Jolilanegé damatème : Fen do be joli la min be wele nege; o caya kojugu be na ni bana ye a be fo min ma «emokromatozi». A be soro nege mineni fe k'a ton bije ni dusukun na. N'a ma furake joona, a be ke bijenabana ni ninannabana ye.

Mögö 34.000 : Sogosogoninje be mögo hake min na Mali kono, o y'o ye. An be don min na bana in seginnen be ni fanga ye k'a sababu ke faantanya ni banajugu werew kolonsonni y'a senkor, i n'a fo sidabana

Masasijamana : Karata

Kulubali balimake fila min ye Baramangolo ni Nangolo ye, bənbaliya donnen u ni nəgən cə, u la kərə min ye Nangolo ye, o yelemana Bajoliba kəfə ka jamana sigi a yəre ye san 1600 waati la, min welela Karata. Karata faamadugu kəra Sunzanna ye. O bəe la, fadenyakələ ma se ka ban Segu ni Karata cə.

Karata sigicogo :

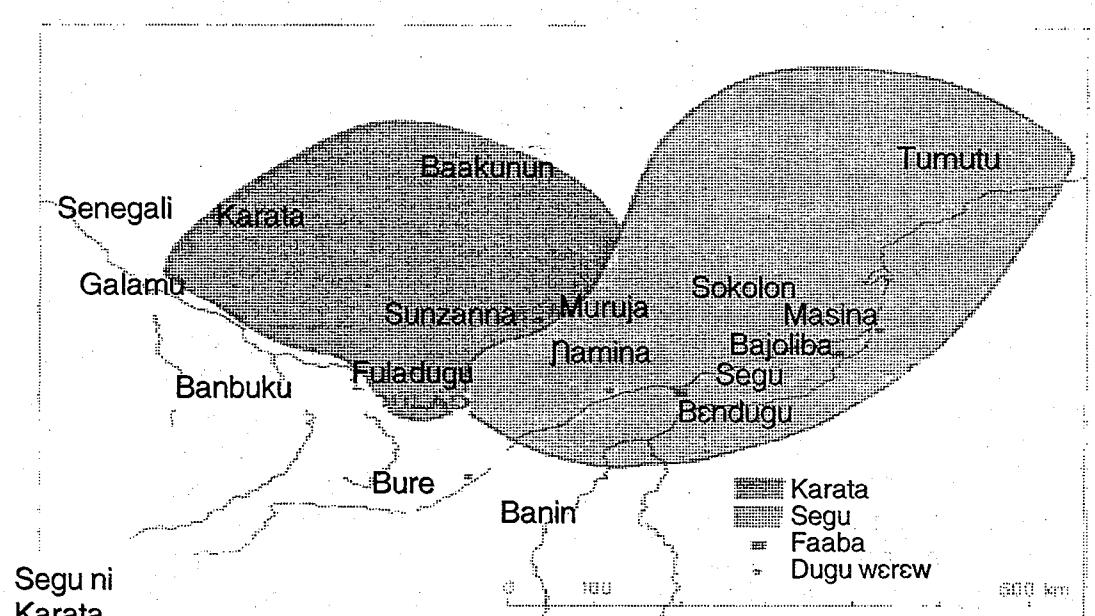
Sunzan min ye Nangolo moden ye, o ye fanga ke san 1633 ka se 1650 ma. A y'a təgə da bajoliba numanbolo la k'o ta ye. Biton ye Kulubali minnu gen ka bə Bajoliba kinibolo kan, olu taara fara utow kan Karata. Sunzan den ye Masa ye. O Masa in de ye Sunzanna bonya kosebə. A bənsənw welela Masasiw.

Masa bənsənw na, Benenfali min tun y'a den ye, o sigira fanga la a kə. Benenfali kəra nafolotigiba ye, o kəniya ye Biton minə. O de kama a y'a ni da Karata kəleli kan. Benen/fali fatulen, o denkə Fulakoro sigira Karata fanga la. Ale de ye Biton denmuso kərötige k'o furu. O ye də fara Biton dusu kan Karata cili la. Biton ye Fulakoro kəleli damine san 1753 nowanburukalo la; san 1754 a sera ka Sunzanna ci ka Fulakoro faga k'a ka mara fara Segu jamana kan. O kəlen, Masasiw bolila k'u kunda tilebinyanfan kan. Seyibamanan min n'a ka mögəw tun bolila ka taa fo Jangiride, o kəra Karata faama föl ye Sunzanna cilen ko. A ye fanga ke san 1754 ni 1758 furuancew la.

Karata tariku temesira :

Seyibamanan fatulen kə mögə minnu kəra Karata faamaw ye, olu ye Denibabə, Sirabə, Dəsekərə, Musokurabə, Bojan Moriba ani Mamadi Kanjan ye.

Denibabə : Ale sigira fanga la Seyibamanan nona. Aka fanga kəra san 1758 ni 1761 furancew la. A ye kəle caman ke; n'o ye Beledugu, Baakunun ani Banbuku minəni ye. Nka a desera Kayi Kasola. Denibabə tora Kaso kəle la.

Sirabə : Ale fana kəra masakəba ye. A sigira fanga la, ka Karata mara san 1761 ni 1788 furancew la. A ye Karata faamadugu yelema Gemu; ka Fuladugun i Balandugu ani Jawaraw ka mara minə. Olu tun bə disongo sara a ye. Karata fanga sinsinna Sirabə bolo.

Dəsekərə : Ale ye fanga ke san 1788 ani 1799 furancə la. A ye Namina minə, ka dəse Segu la. O kəle şenfə, Segu faama Da Mənzən ye Gemu ci; Dəsekərə bolila ka taa Joka, ka Joka minə k'a ke a ka faamadugu ye, k'a səbekərə labən yen, ka segin ka karata tə bössi Segukaw la, Da Mənzən fatulen.

Musokurabə : Ale sigira Karata

kunna, ka fanga ke san 1799 ani 1808 furancew la, ka Konakari ni Kaso kənəkayanfan minə. A ye Fulakoro faama kəle k'o faga. O tun ye yen fulaw nəməcə ye.

Bojan Moriba : Ale sigira san 1818 ni 1832 kənəna na. Jamana sannayelenna kosebə Bojan Moriba tille la. Masasiw kəra kəlejeliw ye u ka waatiw la. U ka fanga binni ma ke ko nəgəman ye. Karata bonya tun b'a ta Kanaga la fo Galamu, ani k'a ta Banbuku la fo Baakunun.

Bojan Moriba ye Karata faamadugu bə Joka, k'a yelema Yelimane.

Mamadi Kanjan ye Karata faaba yelema Nərən. Eli Haji Seku Umaru Tali y'ale faga k'a ka dugu ci.

Bamanan ye siya də ye

Siya ka ca Mali kənə. A bə mögə caman nəna, n'a fəra bamanan, k'o ye dolominaw, furabolaw ani sonnikelaw ko ye. Nin waleyə ninnu kəbaaw bə siya bəe la. Dəw yəre b'a fo k'olu bora bamananya la ka don diine na. O ye fili belebele ye. Bamanan keretinə bə yen, a silame bə yen. Kalanbulon tun bə bamanan na. Denmisənnin ka kalan tun bə föl foli, mögəw filecəgo, kumafstaw, yelekəcəgo ani ko werew la.

Tuma dəw la, mögəkərəbaw tun bə kuma denmisənnin fe ni taamasiyenw ye; i n'a

fo nənkənəbo, nənəsisi, təgəyigiyigi ka fara nisəngoya jirali feere werew kan. Kalan ninnu nəsinnen tun bə denmisənnin san 7 ni 8 ma. Olu tun mana seliji, denmisənninkulu jate tun bə minə mögənənamako la, ka bila tow kunna. Lakəliso tun jolen tə bamanaw bolo, nka, u tun bə dege kow kəcəgo numan min na duw ni bələnw kənə, a tun bə fo o de ma bamanan kalanbulon. A kalanden jolenw tun ye dugu ci səbew nənəbabəbaaw ye.

Yaya Mariko ka bə Senu Bamako

Fulajamana : Masina

San 1900 damine na, fula mori min tun be wele Seku Amadu Bari, o ye Masinajamana sigi.

Masina tariku temesira

Masina fulaw bennake min tun ye Makan Jalo ye, o bora Kajaga ka n'a sigi kobolo do kofe Bajoliba masurunya na. O ko in tun be wele Masina. Makan Jalo y'a ka jamana togo da o ko Masina na.

Makan den minnu sigira fanga la a ko, o ye Ibarahimu ni Alu ye.

Ibarahimu den fila sigira Masina fanga la, n'o ye Kanta ni Aliyu ye. Mosi de ye Masina kele Aliyu tile la.

Na Jalo tile la, koroborow ye Masina fara Gwojamana kan; ka Asikiya Mohamedi to yen fanga la. Na Jalo denke Suudi Jalo fatulen, fadenyakel wulila fulaw ni nogon ce Masinafanga nofe. O kele ninnu konona na, koroborofanga cookora Masina kunna. Fulaw labanna ka muruti Gwofanga ma ka Asikiya Dawudi to yen fanga la; nka u ma se k'u yere bo koroborow bolo.

Bubu Mariyama kelen fulafaama ye, o ye fulaw lamuruti kokura; Gwo masake ye fulakuntigi caman faga o murutili in senfe.

Amadu Amina sigilen Masina kunna, Maroku iarabu minnu tun be Tumutu, olu ye Masina mine, ka Masina fanga di mogo were ma; nka Amadu Amina labanna k'a jilaja ka fanga bosi o tigi la.

San 1725 la, Segu bamananw ye Masina mine; Jalow tun ye san 400 de ke Masina fanga la sanni u ka tuubi ka don silameya la.

Bariw de tun ye Masina silameye.

Seku Amadu Bari tile :

Bariw labanna ka fanga boosi Jalow la ka Seku Amadu Bari sigi masina kunna. Ale tun ye fulamori ye. Mogdawulamaba tun don, jama be min ko. Jalow sigalen a la,

a kana na nebo Masina fanga fe ka janfa ke u la, olu ye deme jini Segu faama Da Monzon fe, u ka je ka Seku Amadu gen ka bo Masina. O kele folo kera san 1810 waati la.

San 1900 waati la, ka Masina to Segu fanga kon Hamadi Diko tun ye fulaw nemogoye : min tun be wele Arido. Seku Amadu Bari ye fulakel nemogoya ta san 1818, a kelen ka Arido ni Fatoma Seri ka mogow kele Nukuma. Fatoma Seri tun ye Da Monzon Jara den ye. A ka soro ka jahadikel damine ka Masina bo Segu bolo. Seku Amadu Bari ka kele sera Tumutu ni Jene ma san 1826. A ye Hamudalayi sigi ka ke Masina faaba ye san 1821. Seku Amadu Bari ka fanga kera san 1775 ni 1845 furancew la.

Masinafanga binni

San 1845 la, Seku Amadu fatura ka jamana sannayelenenba to. Amadu Seku sigira fanga la a fa no na. O fana denke Amadu Amadu sigira o ko. Nka san 1862 la, Eli Haji Umaru Tali min tun be wele Laji Umaru, o ye Masina kele ka Amadu Amadu faga ka jamana mara. Lajji Umaru fana tora o kele in na. O de kera manimani kele ye. Fulajamana kon, marajemogow tun be wele Amiruw.

Seku Amadu Bari ni Hamadi Arido Diko ka kele : Seku Amadu Bari kelen morike togo bolenba ye, a ni Hamadi Arido Diko ma se ka ben, sabula o tun te silameye; Segufaama ka fula cookolen tun y'o ye Masina kunna.

Dirari dugu min be wele Simayi, don do la Seku Amadu Bari ka kalandenw taara o sugu la. Hamadi Arido Diko denke min be wele Arido Gidado, o kelen ka kalanden ninnu ye sugu la, a y'a kanto : «Dawula min file Kunde Siru morike la nin ye, o te ben ne ma; ne ka taa do ka naamu boosi o la, k'o laje n na, k'a jira Amadu Amadi Bubu la

ko ka Arido kelen to ni na Masina n'a lamini kon yan, mogo were te Masina tigiyi ke».

A kelen k'o fo, a nofemogow bolila ka taa talibeden do ka naamu boosi o la.

Seku Amadu Bari kelen k'o kibaruya men, a ko « Ala y'a jira an na ko masa were te yen ale kelen ko ; Segu ni Arido dun b'an diyagoya bolibato n'u yere bonyani na mun kelen koson? N'u k'u ye nin jamana in tigi ye, o be se ka ke; nka mogo were t'a tigiyi ke, o koni ye nkalon ye. Dugukolotigi ye Ala de ye. A b'a labila mogo ye, mogo min ka di a ye». Seku Amadu Bari dusukun tocorlen Arido ka waleya fe, o y'a ka kalanden do ci ka taa tege ne saba fiifa Arido Gidado tulo koro, a ye naamu min sonya, a k'a di. N'a ma son ka naamu in di, talibeden in k'a cebu ni tama ye ka na n'a sen fila ye.

Talibeden nan'o kuma fo Arido Gidado ye tuma min na, o dimina ka kuma jugu fo ciden in ma.

A k'a ma «I bo n koro sisan, sisan! Taa a fo i karamogo ye, ko fini in te soroyoro la; ko ne y'a don do la k'a min. N b'a don o kuma in b'a tooro kosebe; nka, a se mana ke min ye, a k'o ke. Ni do la haramunen don Kurane fe, a ma haramu ne benbow fe».

Arido Gidado y'o kuma bo a dala yoro min na, tatibeden ye tama turu a la k'a faga. O kelen jama girinna fan bee fe; o yoyayo konona na, talibeden y'a molonti jama senkoro ka taa a karamogo bara.

O kera kele wulilen ye Seku Amadu Bari ni Hamadi Arido Diko ni nogon ce. Segu bamananw farala Arido kan kele in na. Nka u josen ma se ka nkoolo faga. Seku Amadu Bari sera u la. A ye Masina tigiyi ta ka silameya wajibiya jamanaden bee kan.

Badalabugu sugu bɔra manamanakokelaw sagoya la

Bamako komini
6nan na,
Badalabugu sugoko bëna sira
soro. Sugu in tun
kera donbaalaflie. Manamanakokelaw
de tun sagoya b'a la. Su tun mana
janfa ka se waati do
ma, binkannikelaw

Isa Jalo

ni yerekunfeerelaw tun be
Badalabugu sugu tige mögo wërew
la. Feerelikelaw ka tabaliw tun kelen
be cew ni musow ka nögön
bisimilayorow ye. Baarakeden
musoman caman fana tun be si sugu
in na, u ka wulakonocemisenniw
bolo.

Badalabugu sugu nömögow ni
komini nömögow benna a kan, ka
kolosibaa ce 10 nénatomo, olu k'u
janto sugu la sufé. A kelenna be sara
4.500; wari in be bɔ sugu feerelikelaw
yere kun. Kabini sufénegé kanje 23nan mana
dafa, kolosibaa ninnu te mögo si
yamaruya ka Badalabugu sugu
cetige, kuma te ka bisimila a kono. O
waleya in kelen be sababu ye, ka
Badalabugu sugu bɔsufémögötaya
la, k'a to tilefeferelikelaw bolo.

Isa Jalo ka bɔ Kodusu, Kati mara la

Poyi: Anw ka diine

Anw ka diine kelen be feerekenagami
ye.
Yerejira ni nögönlagosí,
Wasongónna ni nögönlamaamajini,
Alasorósira cayara anw bolo :
Keretineya ni silameya,
Ka fara yerekabilaw kan,
Nin bee be ben anw fe yan.
Dow ye diine ke finijenindon ni
kunmelenke ye
Ani burumusidon ni bonbonsibila.
Alako banna diinew kono.
Sigijögonya geleyara.
Nögönjanfa fanga bonyana.
Ni sarakafen te soro i kɔ, o be dɔn i
sudoncogo la.

Isa JALO

Taari 1 seneni musaka Ofisi kono

Bakari Danbelé ka bo Sikaso
Wayerema 2 la, a ye nininkali
min ke Kibaru boko 412nan kontoaari
1 seneni musakako la, ne bëna o
jaabi. Ofisi faamaw be cikelaw ka soro
hake fo k'a caya, ka musaka hake fo
k'a dogoya. Cikelaw yere b'u ka soro
hake fo k'a dogoya, k'a musaka hake
fo k'a caya.

O be cogo min na, mögo min be taa
körön fe, ani min be taa tilibin fe, olu ke
man di ka nögön ye ko kelen kunna.

Faamaw ka jate la, taari 1 musaka
be ben sefawari 33.400 ma. Ofisi
tilalen don yoro (zoni) 5 ye : Masina,
Louné, Molodo, Ndebugu ani
Kurumari. Zoni ninnu jisongo hake
te kelen ye. Minnu senekedugukolow
dakeñen don, olu jisongo hake b'a
ta 13.000 la ka jigìn. O forow ji don ka
di, a boli fana ka nögön. Yoro minnu taw
ma dakeñe, olu jisongo hake ye 11.390
ye.

Zoni 5 ninnu forolabaarasaraw fana
te kelen ye. Jurudonkesu minnu fana
b'an deme angereko la, olu ka
angeresongow hake fana te kelen ye.

O de koson jatew mana bo cogo o
cogo, danfara be don u ni nögön ce.
Bee be kuma n'a ka zoni cogoya ye.
Anw ka zoni ye Kurumari ye. Ni taari
1 be forotigim min bolon'a yere te baara
fosi kelen ke a ka foro la, a labaariali
musaka kuuru be ben 66.470 ma;
jisongo 11.390 b'o la.
Zoni Kurumari kono, forotigim mana
a ka pepiniyeri da mekalo tile 20 ni
zuwenkalotile 20 furance la, a musaka
ma desse, jiko kasaara m'a soro,
malosine turuli ni binbow bee kera u
waatiw la, a ka soro te jigin boro 60
jukoro taari 1 na.

Malokama boro 1 y'ola kilo 75 ye. O
boro 60 ye kilo 4.500 ye; n'o be ben
malokisse kilo 3.150 ma. Ni malo ma
desse döröm 30 ma feeyeyoro la,
senekela ka kan ka 126.000 soro.
Musakaw bölen ko o la, a to be to
59.530 ye. Nka on'a ta bee, geleya be
jisongo sarali la ka da kun damado
kan. N da bëna se o ma Kibaru
kanubaaw ye waati wëre la.

Usumani Jara ka bo Sikasokura
km 22 la, Dogofiri komini na.

Nökalous bolibaa b'a yere kan

Djé kono, ne ma nökalousbolila nögonna kabakomogo ye. Nökalous bolili
ka nögön, a sen ka di, a te segen sidon. Nka so bee b'a dan boli la, kasoro a
ta ye keneya dan ye.
Nökalousbolila be sene ke sufé fo ka dugu je. Tile fe, a be torosi ni lanpan
mene ka mine a bolo, ka yaala k'a dahirime nini mögöw ka daw la, kasoro
fiyento te, garibu te. Tulosungelya de b'o lase a ma.

Nökalousbolila be suma fen min ma, o ye Mali senekelaw ye. Olu ni
kamanagan te ban. Sanga ni waati bee la, k'«an b'a ke di». Demedonjekulu fen o fen nana senekelaw ko la, olu bee b'a la ka taa ne.
Senekelaw seginna ko. Jurudonkesu minnu fana sigira an tögo la, olu bee ka
soro yiriwa. Senekelaw corona.

Natabaya y'an to ko, sabula an bolomineyoro cayara ka damatemé.

Ne b'a nini n balima senekela tow fe, an fana k'a laje sa, walasa an na se
ka yiriwa.

Bakari Danbelé ka bo Sikaso - Wayerema 2 la

Kunnafoni surunw

Musokonoma ka santiriw: Konomaya kalo 4 ni 6 furance la, santiriw be ye
kosebe muso tenda n'a tamandaw la. A ka ca a la, u be lasa muso
farikolofinmanw na ka teme jemanw kan.. Nka jiginni kofe kalo damado u be
tunun fari la. N'i b'a fe tilefunteni kana i töro i b'i mun ni keremuw ni
farisaniyanonow ye. I be latikolow ni fen alikolima tow ye k'olu to yen folo,
sabula, olu be fari ja.

Samiye in na sumayabana sebekorɔ juguyalen don

Sumayabanaw kelen be ka daga sigi anw ka sigida n'a lamini dala. A be mögököröba la cogo min na, a be denmisennin na o cogo kelen na. Bana in be damine sumaya la; n'a mënna, a be ke sayi walima fasajabana ye. N'o kera banabaato be kirin. A dow' kirinnen be se ka dögökun walima kalo kelen ke, kasoro u te se ka kuma. U mulukulen be to ten. Danfaraba be ninan samiyé sumayabana ni san tòw ta ce. A furakeli man nogo. I mana se dogotoro fen o fen na, i b'a soro o falen be sumayabanabaato la. Dogotoroso ni dögotoro dun man ca anw ka sigida n'a lamini na. Dogotoro hakénin min be yen, olu b'u seko la.

Ne b'a jini dögotorow fe, u kana dan bana furakeli dama ma. U ka to ka sigidalamögökunnafonisumayabana soroçogo an'a kumbenni feerew la. Bana kunkenni ka fisa bana furakeli ye.

Daramani Sise ka bo Nogolaso,
Sanzana komini na Kinan,
Sikaso mara la

Poyi : Segen

Djne kono fen min ka kunan ni segen ye ne ma o dñ. Jala ka kunan, sukaro b'o timinya. Barogili ka kunan, sukoro b'o timinya. Segen ni bana yelemta de ka kan. Bees b'a jini k'a mabo segenbaato la. U ka kunko te sara a la, U t'a bolomagen djne fosi kelen na. Segenbaato donfini n'a ka dunta ye yelenafen ye mögo dow bolo. Nka jine te ke segenbaato ko fen kelen na, O ye nisongosara ye. N'u y'a min, u b'a bila farikololabaara la. Sabula a yerekun kelen de y'a tono ye. Isa Jalo ka bo Kodusu Kati mara la

Delilikela sebekorɔ cayara

Bamako ni Mali duguba werew la, mögo dow be delili ke; n'o ye garibuya ye. Nka folo garibuya kecogo ni sisan ta te kelen ye.

Garibu tun be yaala dudaw ni njogon ce folo, ka delili ke. Mögo suguya bees be delilikela law la sisan, sabula delili kelen be warjinisira ye.

Denmisenninw yere de ka ca u la kosebe. A dun be fo denmisenniye jamana sinijesigi ye; N'u ma baara were dege delili ko, u ka sinijesigiya bëna sabati wa? . Sabula delili kojugu be mögo bila ko caman na minnu t'a nafa. An ka nsana do b'a fo ko mögököröba be kasi banabaato la, nka denmisennin be kasi su la. Delili kelen be waleya jugu min ye, bees je b'a la nka mögo si te a dabilasira jini. Ni faamaw m'a laje ka fu siri delili jugu dan na, don bilen janya a masiba bëna bonya ka teme nin kan.

Yaya Mariko ka bo Senu Bamako

Poyi : I ni ce

I ni ce n teri!
Jamana semenjiri,
Soro sinsinbaa,
Mogow jigi,
Baganw ladonbaa,
Kono jatigi.
Senekela, i ni ce.
Ka wuli joona samiyebaara fe,
Ka ketaw don k'u jatew seben ka bila.
N ye mögo ye bees te mögo ye.
Mögo kewale numan de b'i ke mögo ye.
An k'an cesiri kalan fe. Ale de b'an horonya.

Nuhun Kamara
balikukalankaramogo don Teneya

Nafa be koori numan soro li

Bee b'a don koori numan be wari caman soro ka teme a cejugu kan. Ola, fen minnu be koori cejuguya, a ka kan senekelaw k'u janto olu la. Koori tinecogo ka ca : koori boli nkomi ji la, walima sanji nanen kofe, ka koori jima bo, n'o y'a jabali ye, ani koori boko ni namajamaw donna a la. Nin bee de be ke sababu ye ka koori ne tine. Nsana do b'a fo ko «n'i b'a fe ka jo soro bunteni kan, i b'i ka yorofuran ka je». Senekela si sago te a ka koori ka ke suguya filanan ye. Koori ne numan dun be soro koori bocogo numan n'a bowaati numan fe. Tine don koori furakeko numan b'a to koori numan ka soro, nka a bocogo n'a bowaati joyoroba b'a la.

Daramani Sise ka bo Nogolaso,
Sanzana komini na Kinan, Sikaso

Ni koorisene na dögoyara, koori soro ta be dögoya

Koorko kuma cayalen be bi kosebe. An b'a jini faamaw fe, u ni senekelaw ka ben hakilila kelen kan koorko la. U kan'a to koorisene ka dabila; sabula koorisene be jodaba min na Mali kono bi, o dogolen te mögo la. N'a fôra kuma caman ka don senekelaw ni Semudete ce san o san, o be koorisene negebo a kebaaw la. Ni koorisene na dögoyara, koori soro ta be dögoya, a here fana be dögoya. Mögo hake min be baara ke korkolobo iziniw na, a laban, olu ka baaraw be lagosi.

Sanni a ka se o ma, faamaw k'a laje ka taabolo numan jini koorko la senekelaw ni Semudete yere ka herew jinini kama. Sabula koorko ye yiriwalisira do ye Mali kono. N'o te, koorisene labugusali da man di fan fila si kelen na. Koori labaara izini hake min be Mali kono sisan, o ka ca koorko yoboyabali ma.

Yaya Mariko ka bo Senu, Bamako

Kalankene n°45 nan : Bamanankan kumasenw

Bamanankan mabenw kono, n'o ye sariyasun gafew ye, bamanankan kumasen hake ye naani ye :

- 1 - Fokumases, 2 - Jininkalikumases,
- 3 - Diyagoyalikumases,
- 4 - Kabalikumases.

Misaliw :

Madu ye kalan ke. (Fokumases sonsira)

Madu ma kalan ke. (Fokumases bansira)

Madu ye kalan ke wa? (Jininkalikumases)

Madu, kalanké! (Diyagoyalikumases)

Madu ye kalan ke koyi! (Kabalikumases)

O kumasen naani ninnu dønnen don kosebe bamanankan kalanbagaw fe.

Nka bi kura farala u hake kan.

Kankodønniya tigilamogow, ka bo Faransi ani Mali la, olu jera sanduuru

kono ka bamanankan maben gafe do laben. O gafe in kono, kumasen suguya caman were lakodønna minnu ni kørolenw te kelen ye. Olu file nin ye :

- 1 - Kumases walema boloflatigi
- 2 - Kumases kunbagama
- 3 - Damakeneji kumasen
- 4 - Kumases Kobilama
- 5 - Kofolikumases
- 6 - Kumases cogoma.

An bøna kunnafoni caman di nin kumasen ninnu kan Kibaru kalanbagaw ye. Mali jininikelaw ni Faransi jininikela dojera ka gafe min dilan o togo ye : Bamanankan maben gafe (Ka jøsin Karamogow ma)

An ka kunnafoniw bøna bo o gafe in de kono. Nin sen in na, an be do fo kumasen walema boloflatigi kan :

Kumasen walema boloflatigi

In'a fo a togo b'a jira cogo minna, bolo

fila be kumasen walema boloflatigi la:

Misali :

* Fine wulila. Fine ye togo ye; walekebaga don; wulila ye wale, kumasenmabennantugulen b'alan'o ye «la» ye.

* Sow be taa. Sow ye togo ye; be taa ye wale n'a demenan ye.

Kølosili : Bolo fila be kumasen walema boloflatigi kono : Følo ye walekebaga ye, døw b'a fo a ma waletigi fana. Filanan ye wale ye walima wale n'a demenan. A be fo waledemenan ma fana kumasenmabennan. Kumasesmabennan døw be yen ,olu be sigi walekebaga ni wale ce, i'n'a fo : be, te, ma ani do wørew. Kumasesmabennan døw be yen ,olu be nøro wale la a kofe k'a ketuma jira i'n'a fo : la, na ,ra.

Mahamadu Konta

Dukene n° 29 : Bangebaaw ka kan k'u sen don gafekalanko la

Gafekalan ye mun ye? Gafe o gafe, seben o seben, n'i b'a kalan ka dønniya soro walima kunnafoni, ani k'i nisondiya, o bøe be jate gafekalan ye. Geleyaba be kalanko la bi mogow te ka jatemine ke min kan, n'a ka jugu kosebe; o ye gafekalanbaliya ye. Døw senna ka teli a ma. Døw t'a fe fiyewu. Døw ye kunfinw ye. Nin bøe ye ko jugu ye jamana kono. K'i to kalan do la, k'o gafew kalan, o be yen, ani ka gafew kalan bawo gafekalan ka di i ye, o fana be yen.

Følo in, n'o ye kalanso gafekalan ye, o ye wajibi ye karamogow ni kalandenw kan. Karamogø këtola k'a ka kalansen laban, a b'i sinsin gafew de kan, k'u kalan, k'u kono kow laše kalandenw ma. Walasa kalandenw ka se k'u ka kalansen faamuya, fo u k'u yere deme ni gafew ye. O tuma, kalanso gafekalan, o te Alakamako ye. An fe yan, karamogow ka gafekalan sirilen be u ka baara n'a taabolow la. U caman be yen n'u te kalan na bilen, walima n'u te karamogøya la, u be gafekalan bila kere fe. Utun b'a ke u mako jønaboli

døron de kama, n'o temena o y'a bannen ye. Ka gafe kalan k'i fari foni, k'i nisondiya, k'i hakili lafiya, k'i bila miiri ni taasi la, o t'an fe yan. Hali n'a be yan a tigilamogow man ca.

Gafekalan ka ke negela ye, o be damine kabini denmisenniya waati. O de y'a to n'an ko bangebaaw ka kan k'u sen don gafekalanko la.

I den mana ke kalan suguya o suguya la, i jija ka gafew san a ye, a be to ka minnu kalan kalanso la ani so. Bangebaaw ka hake do fana ye ka denmisewn dege kalanje ni sebenni na so; o mana fara karamogow ka baaraw kan, a do la, den ka kalan be sabati. Bangebaaw nikaramogø ka kan k'u jija ka jøgon deme fo gafekalan ka ke denmisen negela ye ni gafe numanw ye, minnu te kojuguke sira don a køro, k'a mako sa. Jamana, demedonjekuluw ani jekuluw ni tonw fana joyøra ka bon kosebe gafekalan yiriwali la jamana kono. Gafe caman dilanni fasokanw na, larabukanw ani nansarakanw, k'u lase mogow ma kojuman, jamana fan be, o ye baaraba ye, o ye doni ye jamana kelen te se min køro. Ni gafe cayara o

ka ni ,nka a sansongo fana ka kan ka nøgøya, ka da faantanya yøro kan jamana kono. Lakoliso, Madarasaso, balikukalanso ,duguyiriwalikalanso, aninkokalanso kelen-kelenna be ka kan n'a dama gafemarayøro ye. Gafemarayøro ye so ye, gafe suguya caman maralen be min kono, mogow kama. U be taa u sigi yen k'a gafew kalan walima k'u singa ka taa n'u ye so, k'u kalan. Kominiw, duguw, kinw ,ninnubøe ka kan ni gafemarayøroye. N'an b'a fe dønniya ka forobaya, an k'anjija gafe ka caya, gafekalan ka ke negela ye an ka jamana kono. Bangebaaw joyøroba de b'o baara ninnu na. Jamana kono, kalanso gafekalan døron te labøli ke fo gafekalan ka ke forobaye, cønimuso ani denmisen ni maakøro be bolo. Gafe, kunnafonisøben, sebenniminnu be bo jabaranin na, ani Enterineti, sebenni minnu be walansaw kan dugubaw kono, minnu be cakødaw da la ani minnu be bolifew kan ani izininw ka fen dilannenw, fo ka taa se minnu be furaw kan, be lajelen ka kankasek'olukalank'ikunko nønabo i yere ye.

Mahamadu Konta

Dogokun kelen taasibila jañesin karamogo Abudulayi Bari ma

Jamaana cakeda min ka baaraw jesinnen be fasokanw yiriwali ma, n'o ye ILAB ye, seko ni donko jekuluton min be wele Benbakan dungew, ani ton min be wele fasokanw kanubagaton, olu jera ka dogokun kelen jañiyajira ani taasibila sigi sen kan ka jesin an karamogo Abudulayi Barima a faatuli san 15nan hukumu kono. Baaraw damine na setanburukalo tile 20 k'u kunce a tile 26 Bamako yan ani kati.

Abudulayi Bari yere ye jen ye? An karamogo Salifu Berite ye min seben a kan, an b'an wasa don o la. Bakurubafo la, karamogo Berite, ni Bamako Iniwérisite bolofara min ka kalanw be boli seko ni donko kan ani maaya dönniyaw nemogoba don, o ye min seben, o file nin ye : Abudulayi Baribangera Bamako 1940 san na, a faatura k'a si to san 51 na Bamakoyan 1991 san setanburukalo tile 22 don. Abudulayi Bari ye baara minnu ke o dow file nin ye :

1 - Kalan ni baarako nasiraw la :

Abudulayi Bari ye lakolikaramogoyakalan ke, ka baara damine a san 18, san 1958 na. 1966 san na, a ye angilekan karamogow ka kunnawolojala do soro kalan senfe Angilejamana na. 1978 san na, a ka baara yelemana Maaya dönniya nininda la n'o ye (ISH) ye. O cakeda in bolofara min ka baaraw jesinnen kankodönniya ani seko ni donko ma, a y'a jeniyoro fin yen. A y'ito o cakeda in na, ka taa kankodönniya kalan sankorotalen ke Faransijamana na, ka ke kankodönniya ni maaya karano goba ye san 1986. Fangayelema kelen san 1991, Abudulayi Bari kera DNAFLA nemogoba ye, zuwenkalola. Afaatura k'a to o baara in de la.

2 - Fasokanw lafasali ni kunnafoniko nasiraw la :

Ton folo min sigira sen kan Mali kono fasokanw lafasali n'u yiriwali kama kabini yereka san folow la, Benbakan dungew, Abudulayi Bari tun y'o tonden jolen ye. A ye san 16 min ke maaya dönniya nininda la, a y'o be sebenni na kunnafoniseben

"Sankore" ani "Jama" kono bamanan kan na. O kofe, a kera bamanankan karamogo ye seko ni donko lakoliso la. A ye nogolon caman laben bamannankan na, ka kaseti caman bo n'o ye jamana sorofe kasetiw ye, bamanankancejina. Malijonjon fasa bayelemani bamanankan na, ABudulayi Bari de y'o ke ani Mali piyoniyew fasa. San 1981, fasa min dara fasokanw na, n'a be wele «sara be benbakanw na», ni arajo bamakan be dayele ni ka datugu n'a ye don o don, ale defana y'o seben. Koperativ jamana sigili sen kan, a bolofara beej lajelen, o si ma ke Abudulayi Bari ko.

3 - Politikini sendika baara nasiraw la :

Fasokunmabokele si ma fo Abudulayi Bari ko. San 1958, a ye kelen ke Erideya fe, jama hakilila ninini wote senfe yerektako kuñkan.

Kudeta kelen san 1968 nowanburukalo tile 19 ka Erideya bin, Abudulayi Bari ye geleya caman soro : kasoladon, baarayelema ani töñoni suguya beej lajelen. O si ma a fari faga. 1981, ka se 1991 san ma, politikiton dogolen min ye sorodasifanga kelen, ka lidepemufanga kelen, Abudulayi Bari tun y'o tonden ye. A laban kera o nemogo ye san 1989-1991 waatiw la. Politikijekulu min be wele ADEMA n'a laban kera politikiton ye, a yera o sigibaga folow la. Fangayelema be ke waati min, ce kelen min tun lamenen don kosebe ni

bonya ni dannaya tun b'a kan, politikimogotow fe, otun ye Abudulayi Bari ye. Ni saya tun ma Bari minne an na, kelen ni farafarali ani fili caman kera politikiko la, olu tun te ke.

Ni dogokun kelen kera jañiyajira ni taasibila ani duguwa la ka jesin Abudulayi Bari ma, a n'o ka kan. Dogokuninkono, barosigiw kera minnu bolila baabu caman kan, i n'a fo fasokanw joyero jamana yiriwali la, Fasokanw joyero desantaralizason sabatili la, ani munna tubabukan signiden sugandira ka fasokanw seben n'u ye. An karamogoba Mamadu Dukurey'a ka baara kelen jira jama na, baara minnu be bolis fasokanw donnikan ordinaterila an'u yiriwalisira caman. Mogoba camantun be laje ninnu kene kan : Adama Samaseku Farafinna kanw yiriwali cakeda nemogoba, kalanko minisiri nonabila, Guro Jali, Ngolo Kulibali, n'o ye ILAB nemogoba ye, Musa Jaabi, karanta nemogo ani mogocaman, fasokanw lafasabagaw n'u kanubagaw. La je ninnu sankorotara kosebe ni Abudulayi Bari furumuso numan, a denwn'a balimaw nali ye kene kan, jama k'u ye, k'u don, ka dugawu ke u ye. Abudulayi Bari ka segen donna a ye, bawo cakeda min jesinnen be bi fasokanw yiriwali ma n'o ye ILAB ye, o togo dara a la. A togo te tunun bilen, an'a ka baaraw. Ala ka hine i la, fasokanw kelenkece farin.

Mahamadu Konta

Kunnafoni surunw

Samara kura : 1 n'i t'a fe samara kura ka digi i sen na, i be alikoli 90°C don finikolon do la k'o don u kono ka si. O mana ke, u te digi i sen na tuguni. 2 I be se ka suseti nigin k'o don i sen na kasoro k'i ka samara kura don. O be samara suman a kana digi i sen na. 3 walima i be samaraw wusu jikalan na, o b'a to u ka magaya ka ben n'i sen ye.

Farilamasiriw koli : N'i b'i ka warijew ni sanuw ko, i be dakosafune don borosi kolo gelen do la k'u sebekoro joosi n'o ye.

Den ka kono boli ni kono ton : Ka den to sinji dama kan, a banakotaaw jilama don, nka n'a te kologeleya tuma si kelen na, i ka kan ka den jira dogotoro la. Biberon dilanto nonomugu mana caya ka damateme, o be kono ton lase den ma.

Yaala-yaalafuraw : Djene kene yatonba b'a fe ka sariya ta yaala-yaalafuraw kókan. A kolosira k'a fo yaala-yaalafuraw ka ca faantanjamanaw na, w'u be mogow boloban wariko la kasoro i ma keneya. N'i ye furaw kuuru kemesarada, yaala-yaalafuraw ye 10 y'u la.

Balikukalan tøgøladon san 40nan kere nisøndiyakoba ye Sagelen

San o san setanburukalo tile 8, balikukalan tøgøladon jønaje be ke dijne fan tan ni naani na. Kati mara la, Sibi ni Bankumana Otiwale Zafuw ye donba in jønajew ke Sagelen dugu kono. Sagelen be Sibi komini na; a jama hake ye mogo 2564 ye. Balikukalanso 2 be dugu in kono: cew ta ani musowta. Sagelen san 2006 baaraw labenna demedonjekulu «AMPES» fe, n'o ye jekulu ye, min jøsinnen be soro ni hadamadenya yiriwali ma. A demebaaw tun ye «UNESCO» ani Bankuma Otiwale ye.

Cakeda caman ka cidenw tun be kene kan, i n'a fo otiwale jømøgoba Isa Jire, AMPES jømøgoba Isa Keyita n'a dankan, Kati mara kalanko jømøgøw, Mali balikukalanko jømøgøyaso ka ciden Jelimakan Jabate, arajo Mali ka fara kunnafonisøbennaw ni maaba werew kan.

Sagelen dugutigi Musa Keyita ka bisimilafoliw kofe, jømøgø caman y'a d a n t i g e .

Lakøliko bønnen te denmisøn caman ma Alizeri

Lakølikalan be ka ke jigitigekalan ye Alizeri denmisøn bolo. San o san, lakøliden miliyon tilance jøgønna be kalan bila u yøre ye ka taa u dahirime jini fan were fe. Døw be garibuya ke, baara misønniw walima bandiya. Denmisøn caman bolo bi Alizerijamana kono, nafa te lakøli la, u y'a ke cogo o cogo, u tøna se ka taa ne kalan na, k'a sababu ke bangebaaw ka faantanya ye. Cømannin fara musomanninkan, bøse ko « I jo n ka do ke n yøre ye ». Se te bangebaaw ye, olu b'u ye k'u to yen sango u ka to ka dørøme-dørømeninw di u ma døron. Jateminekelaw y'a jira ko denmisøn n'u bangebaaw banni lakøli la, o sababuw ka ca. San 1990, baarada caman datugura ka dutigi caman ke baarantanw ye, k'u døse u ka du balo

Isa Keyita min ye AMPES jømøgøba ye, o y'a jira ko AMPES ye baarakønøgonya damine Sibi komini na kabini san 1991. O baaraw be tali ke balikukalan, jønuda, dugutønw senkøromadonni, køneya, sigida n'a lamini lakanani ani baara misønnin werew la. Isa Keyita ko olu ye jama dalaje Sagelen, ka jira sigidalamøgøw la u k'u fanga ke kelen ye yiriwali kuntaala jan sørøli la. Dijne be yøro min na, a y'a jira ko fen bøe lakile ye kalan ye.

Jønin masalakun bilala hukumu min kono, o ye bøe ka se ka søbenne ke, ka gafew kalan ani ka jatew søben». O de kosøn Kari Bøgøba Kulubali n'a jønøgønø ka jøgølon bolila kalan kan. Poyidalaw fana ka laseliw bolila kalan n'a nøfaw kan.

Sibi ni Bankumana Zafuw ka balikukalandenw ka baaraw ye sønekølaw n'u ka kene sønetaw jate mine, juru jøninini tønw ye, køori sannifeere jønabolí, nisøngøkow jønabolí, køneya jatemine, sanjiko jatemine ani do werew.

Cidenw ka laseliw la, a kølosira ko Haruna Danbelø min bangera Banankoni, ale kelen pewu de be goferenamanbaara la balikukalan kosøn. A ye worobinøko kalan ke bamanankan na fo k'o baara yamaruyasøben soro.

Baarawkuncélila, balikukalanden 12 tun kiimena ka bo Sibi ni Bankumana Zafuw kono. Møgø 6 ye ladiyalifønø soro. N'o ye lanpan 1, furuno sewa 1 ani kalanje ni jate gafe 1ka fara taafe saba kan. A tow ni poyidalaw ladiyara nigafewye. Gafe 20 dira Sagelen dugutigi ma u ka kalansow jønamayali kama.

Balikukalan tøgøladon san 40nan keli Sagelen, o bøna ke sababu ye Sibi Zafu kono cew ni musow k'u søbe don kalan ma. UNESCO ka ciden Abudulu Wahabu Kulubali y'a jira a ka køroføla ko denmisøn miliyon caman be dijne kono, minnu si hake sera kalannadøn ma, nka k'olu te ka kalan soro.

Døkala Yusufu Jara

n'a musakaw køro. Jatemine y'a jira fana ko burusiw kono Alizeri, halibi dutigi caman be yen, olu fe, musomannin donkun si te lakøli la. Nin bøe la, sariya talen be fanga fe, min b'a wajibiya bangebaa kelen-kelen kan, uka den don lakøli la a san 6, n'o te u be jøngi. O n'a ta bøe, jamanaden caman ka jate la, faamadenw døron de be se ka kalan, faantandenw sen t'a la.

O denmisøn ninnu caman kelen be bandiwy. Polisiw ka fo la, san 2005, denmisønnin 11.302 sen yera kojugukew la. O san kelen in na, denmisønnin 3485 tun be bajanbilayaala dama na bolønw kono, fa t'u la, ba t'u la, sisø kerebet; polosiwy'umine. Walasa u be balo, o denmisønnin somøgøntan ninnu kelen be ka fara jøgøn kan ka ke

bandiøkuluw ye, k'u dahirime jini kolo kan. Døwfanab'uta ke sarakadelø ye, o ka fisa ni bandiya ye. Døw donna kalan na, ka bo, døw yøre banna pewu lakøliladon ma, k'a nafa t'u kan. N'i ye jatemine ke, denmisøn minnu si b'a ta san 6 la ka se san 24 ma, kømesarada la, 32 ka kalanko be don bogø la. Kalanko jømøgø yøre de ye nin kuma in fo san 2006. Wa a ko be ka juguya ka taa a fe. Bawo san o san a jirala k'a fo ko denmisøn 400.000 ka se 500.000 ma, olu ka lakøliko be ke fuyø. Lakøliden 100 na, 8 døron de be «Baki» soro, n'o ye kalanso 12nan kiimenisøben ye. O kalanden 8 fana na, 5 døron de be se kataa kalansobaw la, n'o ye Iniwcrisite ye.

Azedini Benisuwiya
Mahamadu Kønta

Dijes jamana yəremahoronyalenw ka tənba ka laje jago ni yiriwali kunkan ye feəre soro Farafinna segen na

Akolsira ko Farafinjamana minnu bə saheli woroduguyanfan fe, olu ka yiriwali te ka sabati. U ka segen be ka juguya ka taa a fe don o don. Misali tara Tanzanijamana kan. O jamana in ma ka di kosebe. Dijes jamana waritigiwa tənbaw n'a jekuluba camankelen be ka ukunsin jamana in ma k'a dème a ka se ka yiriwa. Nka waritigi ninnu kelen-kelen been'unakandon, an'unakun; u si ka laniniw te kelen ye kuma t'u ka feerew ma. A kera birisa naami ye. Tanzani yere t'a dən bilen a bəna min ke walasa waritigi ninnu ka walew ka bərebən, ka jəgən dafa, u ni jamana taw, ka don da kelen fe ka bə da kelen fe, jamanadenw sago nənaboli kama. Nafolotigiw ka baaraw kelen be yeresagoké ye kufebaara ani baara lankolonw ka da o laniniw kan. Nafolo be ka don baara caman dafe nka u no te ka ye.

Dijes jamana yəremahoronyalenw ka tənba ka laje jago ni yiriwali kunkan, o ka cəsigi Farafinna togo la; o ye Kamiran kusari ye. O de ye təninkalaselisəben kənəkowterem, k'u fəsəfəsə nin cogo in na. A y'a jira ko n'i y'a ye dəməw te ka nafaba lase Farafinna ma, u dabəlen te jamanadenw ka həre kama. Nafolotigiw be dəmə ke walasa u ka politiki ka şira soro, walasa u ka se ka Farafinna nemogow ke u ka namugulasogow ye, u ka se k'u sago n'u dungo ke Farafinna n'a sorofənw na. A ye misali ta lamerikenw ka dəmə cogoya kan Azijamana na ani Eropu keñekayanfanjamanaw ka dəmə cogoya. Lamerikenw ka dəmə kun ye ka petorolimayowcəw dəjəcəs kənəkoyanfanjamanaw ka dəmə anki terorisw kəl. K'u ka lakana sabati; demokarasiko ani sidako fana y'u bolominəkala dəw ye. Marakecogo numan faantanya kələli, sidako ani terorisiko, Eropu keñekayanfanjamanaw ka dəmə

sirilen be o ko ninnu na. Nin dème ninnu si dikün te an ka jamanaw ka baara bolodalen ninnu waleyali ye. U dikun ye a' b'an sago ke, a' b'an sago la. O de koson, dijes nafoloko tənba caman, i n'a fo FMI, Bankimənjali ani Farafinna yiriwali banki, olu ka nafolo dilen caman kera fu ye, u nafa ma se jamanadenw ma wa juru caman karila u kanna fu, u m'a min, u m'a bən.

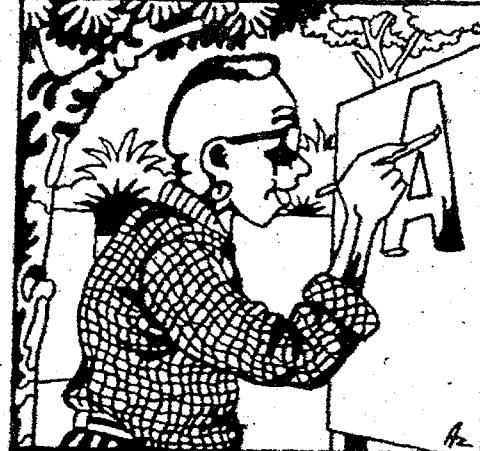
Dijes jamana yəremahoronyalenw ka tənba ka laje, jago ni yiriwali kunkan, ye nin bəs jate minə, ka feerew boloda minnu bə se ka Farafinna sama ka bə segen dingə kolon kono. Yiriwali feerew dəbə yen a bə fo o ma Marisali ka feere. O Marisali yelameriken ye, səcədasi jalabatigi don. Alimankəle filanan bannen, se si tun te Eropujamanaw ye, duguw cira, nafasorosira bəs tijəna, segen, bana əni kəngə be fan bəs. O kelen min ke, lamerikence in, n'o ye Marisaliye, ale ye yiriwali feere belebele boloda ni Ameriki goferenaman ka jən ye, ka nafolomuguba suuru

Eropujamanaw kan, k'u lawuli, k'u ka jamanaw jəkura ye. O feere in ye sira soro ka da a kan, Eropujamanan kelen-kelen bəs y'i ka baara ketaw boloda, u kecogo an'u keycərə, an'u nafaw u sago la. Nafolo tara k'a di u ma Lamerikenw fe ka da o daliluya ninnu kan. U bəs lajəlen y'u ka nafolow don baara bolodalen ninnu dafe, i n'a fo u tun y'a jira cogo min na. O de y'a to ni nansaraw sera ka bə Alimankəle dingə kono. O sababuya bəra Marisali ka feere tigelenw na. Jago ni yiriwali laje in, n'a dagalen bə Zenəwu, Suwisijamana kan, o nəniya ye ka Marisali ka feere səcədasi boloda k'a waleya Farafinjamana kono, minnu sigilen be saheli woroduguyanfan fe. Laje in lanini ye ka dolariwari miliyari 25 ka se 50 ma ,k'o don Farafinna yiriwali dafe san o san sanni san 2010 ce. Nka nin ye kunnajate gansan ye, bawo ko-da-

A təbə ne 12nan na

Tulon

Nin ja fila dilanbaga y'a dabo a kama ka fili 10 k'u la. A y'olu nini

1. Ulegenkəla kunesigi 2. Ulegenkəla kunesigi 3. Ulegenkəla kunesigi 4. Ulegenkəla dawolo numan fe 5. Siginindən A sen də 6. Cesirilan numan fe 7. Ulegenkəla fan kelen kinin fe 8. Ja min be jir ji la kinin fe 9. Ulegenkəla kənəkoyanfanjamanaw fe 10. Tulolangege numan fe.

jəabi

ne 11nan to

nogon-ma, o ye ko-la-nogo ye. Yurugurugu, sonyali, binkanni, ani fanga juguw, minnu hamit jamana ni jamanadenw ka netaa ye, an'u ka here, o geleyaw be Farafinna kan. Ni feerew ma tige jamanaden fanba ka kalan demokarasi ka sabati, fanga numanw ani fanga basigilenw ka sigi Farafinna kono, huli n'i ye digne wari bee di an ka jamanaw ma, a te mako ne, a be latine, a no te ye, a taayoro te don. Sango feere min bena boloda nin ye; o y'a jira ko ka fanga don forobacakedaw la an Farafinna goferenamanw, kasoro segen ni tijeni fanba bora olu de la. Kenye'reyew, da ma maga olu yiriwaliko la; o ye mogow kabakoya kosebe. Nka n'a fora an ka tine fo, kenye'reye senkolaw fana manca. Nkajago ni yiriwali laje in y'a jira ko n'a ma ne ko nafofolomugu be bila Farafinna ka bolo kan, a be ke sigikaf kono. Nafofolow, goferenamanw, jamanadenw, ninnubee be je ka nafofolo ninnu kolosi k'u lakana u kana tine.

Kamiran kusari ka fo la. Kunnajate min kelen file nin ye, hakilila gansan don folo, nka a be se ka waleya. Ben kelen don a kan kaban digne jamana yemahoronyalenw ka tonba fe, ko jamana yiriwalenw bera u ka ton kunjalan 0,7% labila Farafinna yiriwali kama. Naniyaw talen don fana ka Farafinna kannajuru bee bin. Kusari y'a jira ko nafofolijeba min turu dalen be Farafinna kun, k'o te tine ye. N'i ye jateminke, nafofolo hake min be di walima k'a jurudon Farafinna na, o de ka doogo. Juru hake min donna Farafinna na k'a damine san 1980 la, o be se dolariwari miliyari 500 ma. N'i y'otila Farafinna jamanadenw ni nogon ce, c be ben dolariwari 30 ma, mogeo kelen san kono. Siniwab be deme min soro, n'i y'o tila u kelen-kelenna ni nogon ce, ubee be dolariwari 190 soro san kono. Irlandika kelen-kelen ta be ben dolariwari 400 ma san kono. Farafinna ta dun ye 30 doron ye. Danfara min be 190 ni 400 ani 30 ce o ka ca. Farafinna ka deme hake soro ka doogo ka teme yero tow ta kan. Okoro te ko an ka tijeni barika ka bonhi tow ta ye kusari ka fo la.

Mahamadu Konta

Baara te ka ke Kameruni meriw la k'a sababu ke meriw sigilen t'u ka komini kono

Ni ye Kamerunijamana meri saba laje, i b'a soro fila meri 339 be jamana in skoncinka 2000. Nogonna be chin dabolo jugu in kan. Geleyaw be nogon na. U sigilen te Baaraw jojem don. Komini mogow makow n'enaboliye babugubaara dan fana masoro. Un'u ka korsigi caman bee slajelen ye, sango jamana b'o cogo la. Misali la, Bafangi meri ye woroduguyafan n'a ekoronyanfan ji ni kuran minisiri ye. Nbalimayo meri meriw la. sim u nim sim u. ye Kameruni lasigidenso baarakela ye Zapojamana kan.

Nin kera cikedugu arajoso kura do ye. Asdayeleli denfaya tara k'a didi komini meri ma. Nenaje ma se ke, jira ko ni meri te yen, korsigi be se bawo meriye kalo 6 ke ne te da a kan;

a ma nali masoro a ka komini kono. Arajoso in mogow wajibiyara ka fe, meri caman te son o ma, Bafangi wele bila komini were meri ma. meri n'o ye minisiri in ye, dogokun o Lakoliden minnu be nogondanw ke, olu ta ye bokabin dan ye n'u wulila u ka sebenkow la meriw la.

Meriw ka nin baara coolc in juguyara kosebe san 2002 kalafiliw temenen ko Kamerunijamana na. Polotikiton min be fanga la, n'o ye RDPC ye, oye nafofoligi ni faama caman bila u ka

meriya nin u woloduguw la, kasoro u caman sigilen don faaba kono. Okelen min ke, minisiri, cakeda nemogow makobatigiw ani jagokelaba caman kera meriw ye u bouduguw la. O n'a meriya nin u woloduguw la, kasoro u caman sigilen don faaba kono. Okelen min ke, minisiri, cakeda nemogow makobatigiw ani jagokelaba caman kera meriw ye u bouduguw la. O n'a geleyaw be nogon na. U sigilen te Baaraw jojem don. Komini mogow makow n'enaboliye babugubaara dan fana masoro. Un'u ka korsigi caman bee slajelen ye, sango jamana b'o cogo la. Misali la, Bafangi meri ye woroduguyafan n'a ekoronyanfan ji ni kuran minisiri ye. Nbalimayo meri meriw la. sim u nim sim u. ye Kameruni lasigidenso baarakela ye Zapojamana kan.

O n'a ta bee, Kameruni sariyaw b'a jira ko ni meri te yen, korsigi be se k'u bolon bila sebenw na.

Nka Ala ni fanga diya ani wari diya. Arajoso in mogow wajibiyara ka fe, meri caman te son o ma, Bafangi wele bila komini were meri ma. meri n'o ye minisiri in ye, dogokun o dogokun, meri sebenw be ci ale ma Yawunde a ka a bolon bila u la. Okelen be geleyaba ye dugumogow bolo.

San 2004, depitew ye sariya ta k'a jira ko meriya ni faamabaara were keli te ben. Nka o sariya in ma se ka boli jamana kono, bawo peresidan m'a yamaruya di. Peresidan ka meriw de ye coolow ye.

Nka angilekan be fo marabolo fila minnu kono, olu ka meriw sen te nin baara cejugu ninnu na bawo olu bee sigilen don u ka Komini kono.

Sarili Nforigangi
Mahamadu Konta

«AMAP» kuntigi Solomani Darabo
-Mali kanw kunnafonisbenw baarada kuntigi Lanze Samake
Kibaru
BP : 24 Telefoni: 221-21-04
Kibaru Bugufiyé Bosola
Bamako - Mali
Sebennijekulu
Mahamadu Konta, Dokala
Yusufu Jara
Labugunyoro : Kibaru gafedilan baarada
Bolen hake 16 000

Kunnafoni surunw

Den nisonduman ka kene Denmansa bee sago don a den yecogo ka ne here ni kenye kono. A kolosira hakilinumantigiw fe, ko n'i b'i ka kanuya jira den na, ka to k'a berebere, k'o de ye here ye den ma. Ni den be bolo numan na, a be mo ni hadamadenya ye; o de b'a to a te siran k'a mogochogonw sira bo here ni geleya kono. Mansa be kanuya min da den kan, o ye sonnyereye baju ye hadamadenya damaken kono.

So ni malo Sani mogeo min ka so walima malo daji ka sijisuman na, i be sin ka jikalanba k'ukan, lere kelen kuntaala u be nigin. N'i be kini tobi walasa i ka malo ne kana yelema, i be lemurukumunin doonin fili a tobito la. N'i b'a fe kini ka maganya kosebe i da kono, i be malo daji ijisuman min na, i be lemurukumunin doonin k'o la. Ji ne mana yelema waati min na, i b'a bo o jila, k'o nogonna yere k'a la fo tuma min na ni ji ne te yelema bilen.